

Arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling 2021/22

Diskrimineringslagen och Skollagen

Från 2006-04-01 gäller lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens syfte är att förtydliga skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i skolan. Det innebär att diskriminering på grund av någon av diskrimineringsgrunderna förbjuds i förskola, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och gymnasieskola samt vuxenutbildningen. Lagen innebär att barn och elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling. Skadestånd kan utdömas om inte förskolan/skolan kan påvisa att den fullgjort sitt uppdrag. Det står både i diskrimineringslagen och i skollagen att de insatser och

åtgärder som genomförts i förskolans verksamhet under året ska följas upp och utvärderas.

Definition av kränkande behandling:

- En kränkande behandling är en aktiv, medveten handling som kränker en person.
- Trakasserier: Ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
- Sexuella trakasserier: Ett uppträdande av sexuell natur som kränker ett barns värdighet.
- Annan kränkande behandling är:
 - Att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.
 - Uttryck för makt och förtryck
 - Aktivitet utförd av en eller flera personer som riktas mot en eller flera
 - Aktivitet som utförs och drabbar såväl barn som vuxna.

En viktig utgångspunkt är att den som uppger sig ha blivit kränkt skall alltid tas på allvar.

Diskrimineringsgrunderna:

Diskriminering är en handling eller struktur som utestänger eller kränker en person. Den behöver inte vara medveten eller aktiv.

- **Kön:** kvinna, man eller ickebinär. Om någon tänker ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas det också av diskrimineringsgrunden.
- **Könsidentitet eller könsuttryck:** en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell.
- **Etnisk tillhörighet:** nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla har en etnisk tillhörighet som man själv definierar.

-
- Religion eller annan trosuppfattning: oavsett religiös tillhörighet eller t ex ateism eller agnosticism.
 - Funktionsvariation: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Även mindre omfattande funktionshinder omfattas.
 - Ålder: diskrimineringsgrunden omfattar alla, unga såväl som gamla. Alla har en ålder.

Utdrag ur Läroplan för förskolan (Lpfö 18)

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.

Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Vår vision på Mimers Källa

På förskolan Mimers källa ska vi arbeta för en arbetsmiljö som motverkar alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och som aktivt förebygger deras uppkomst. Det är alla anställdas skyldighet att tydliggöra förskolans inställning till diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, för barn, föräldrar och kollegor.

Som förebilder för barn ska vi sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet, vilja och lust att lära.

Vi vill att Mimers förskola ska utgöra en plats:

- Där varje barn får en förskolevistelse som präglas av generositet, respekt, lyhördhet och mångfal och där grunden läggs för ett livslångt lärande.
- Där man tar ställning, reagerar och agerar mot varje form av diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.
- Där även rekryteringsarbetet av personal präglas av ett mångfaldsperspektiv.

Aktiva åtgärder

Vad gör vi?

På förskolan mimers källa har vi ett förhållningssätt som främjar och stöttar arbetet att förebygga diskriminering och likabehandling. Ett arbetssätt där vi systematiskt lyfter upp och reflekterar kring frågor som rör detta område. Detta sker på veckobasis och på månadsbasis. Stödfrågor/mallar för detta arbete kommer arbetas fram under detta läsår i förskolans gemensamma reflektions och arbetsverktyg Unikum.

Hållbar utveckling är ett begrepp med så många innebörder. Vi vill gärna lyfta in detta begrepp i detta dokument och koppla ihop det till frågor som rör diskriminering och likabehandling. Det är ett samlingsbegrepp för fler olika områden som vi arbetar för att

utveckla på förskolan det kommande läsåret 21/22. Med hållbar utveckling som övergripande begrepp fokuserar vi i detta anseende på

- barns delaktighet och inflytande
- barns rättigheter
- demokratiska processer

Dessa aktiva åtgärder skall leda till hållbara relationer till varandra till värden och omvärlden. Vi arbetar med att förankra FN:s barnkonvention i vårt arbetssätt tillgängliggöra den i vår pedagogiska miljö och skapa medvetenhet om dess innebörd för alla barnen på förskolan.

Hur gör vi?

FN:s arbetsmaterial “barnkonventionen i en låda” och arbetsmaterialet “barnens planet” är något vi under detta läsår kommer implementera i vårt arbete och tillsammans med barnen. Arbetet med planen mot diskriminering och kränkande behandling utgår från det dagliga arbetet med barnen. Vi fokuserar och lägger grunden för detta arbete i det vardagliga mötet och anser att dialogen är grunden för delaktighet och inflytande.

Genom observationer och pedagogisk dokumentation kan vi urskilja vad vi som pedagoger behöver göra för att stötta, vägleda och uppmärksamma barnen i deras olika val på förskolan.

- Barnen arbetar i mindre grupper för att på så sätt kunna undersöka sina frågor i ett lugnt och koncentrerat sammanhang.
- Barnens röster och vårt tolkande av deras intressen lägger grund för projektarbetet.
- Barnens röster kommer fram genom bland annat kartläggning av förskolans miljö, detta görs systematiskt, men är ett avgörande och grundläggande arbete under inventerings perioden, (augusti- oktober) och i uppstart av ny termin (Januari-feb).
- Vi pedagoger genomför även kartläggningen tillsammans med barnen på förskolan, med hjälp av barnintervjuer och rums-observationer.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid utvecklingssamtal och föräldramöten finns möjlighet att diskutera vår sammantagna verksamhet, bland annat utifrån ett likabehandlingsperspektiv.

Vi skriver lärloggar och pedagogiska planeringar i Unikum vilket ger vårdnadshavarna möjlighet att följa vår utbildning och undervisning både individuellt och kollektivt.

Vårdnadshavarna är alltid välkomna att delta i vår verksamhet. Då vi är ett föräldrakooperativ finns fler forum och stora möjligheter på förskolan att lyfta frågor och funderingar samt bidra i arbetet med dessa frågor, ex föräldraråd, föräldramöten och individuella samtal. Då föräldrar även ibland agerar förskolans vikarier (jour) har de även stor möjlighet att även då vara medskapare till vårt systematiska arbete med likabehandlingsarbetet. Gemenskap, dialog och transparens i dessa viktiga frågor skapar engagemang för att barnets bästa som alltid skall vara i fokus.

Varje år skickas en föräldraenkät (Bruk) ut via mejl ut till vårdnadshavare i februari. Där finns frågor som är av denna karaktär som besvaras av vårdnadshavare och som förskolan utvärderar varje år utvärderar för att kunna utveckla och tydliggöra vårt arbete med planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Personalens delaktighet

När gör vi det?

Arbetet med planen mot diskriminering och likabehandling är något som ständigt måste fortlöpa. På våra gemensamma vecko-reflektioner, utvecklingsdagar och APT väver vi regelbundet in diskussioner kring vårt systematiska arbete. Vi går gemensamt och genom arbetsmaterialet "Barnkonventionen i en låda" och Barnens planet. Ett medvetet förhållningssätt av oss pedagogerna är viktigt och direkt avgörande. Det gör att vi ständigt arbetar för att diskutera och förankra demokratiska värderingar hos barnen och pedagogerna i frågor som rör alla människors rättigheter och skyldigheter.

Att vara förebilder och att arbeta i vardagliga situationer medvetet med dessa frågor blir också viktigt för att arbetet skall vara levande samt aktuellt och prioriterat.

Under 2021/22 kommer vi implementera och arbeta med begreppet Hållbar utveckling där relationer till varandra, värden och omvärlden sätts under lupp.

Under läsårets alla mötesforum för personalen kommer vi att reflektera vidare kring dessa ämnen och hur vi implementerar dessa i vår utbildning och undervisning samt i arbetet kring likabehandlingsfrågor.

Förebyggande åtgärder

Mål: Barnen ska få möjlighet att utveckla en samhörighet och gruppkänsla.

Insatser och förhållningssätt:

- Vi skapar gruppstärkande stunder och lekar för barnen i olika konstellationer. Att skapa tillfällen där alla barn på förskolan möts i lek/samling för att visa att alla kan på sitt sätt, oavsett ålder.
- Genom dialog vid arbete i mindre grupper och projektarbete lyfter vi fram individen i ett gruppssammanhang och förstärker vad hen bidragit med.
- Vi arbetar med hållbara relationer, vikten av att vara en bra kompis och att vi respekterar varandra och blir respekterade.
- Vi ger barnen stöttning i att ”göra bra val” eller “ger barnet mer tid” att själva tänka fram en lösning” i lek, diskussioner med sin kompis och förstärker verbalt konsekvensen för barnen ska få en ökad förståelse för den andra människan.
- Vi pedagoger är närvarande samt delar upp barnen i mindre grupper, vilket gör det möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter.
- Vi arbetar med att skapa utrymmen där barn får och vågar ha en egen röst, att få stöttning av en vuxen i barnets verbala och kroppsliga språk. Vi använder ordet ”stopp”,

för alla att använda när de upplever att något inte känns okej, att uttrycka sin vilja och att bli lyssnad på.

Mål: Barnen ska få möjlighet att skapa sina egna identiteter på förskolan oavsett könsidentitet och könsuttryck.

Insats och förhållningssätt:

- Vi ger barnen olika möjligheter i den fria leken, under styrda former och genom material att prova att vara sig själv med.
- Vi utmanar och utforskar olika sätt att närma oss material och barns eget kulturskapande och lek konstellationer.
- Genom att samtala om våra olikheter och likheter skapar vi förståelse för att vi är värdefulla i alla sammanhang. Olikheter berikar.
- Vi arbetar med att ge barnen fler verktyg och strategier i sina sociala relationer. Att bli sedd, lyssnad på av sina vänner, både äldre och yngre skapar trygghet och lugn. Om en inte kan uttrycka sig verbalt behöver en få bli "lyssnad" på och hjälp med att detta synliggörs.
- Vi skapar en pedagogisk miljö som påvisar både likheter och olikheter som finns i vårt samhälle.
- Vi arbetar med att utmana könsnormer och aktivt byta ut de som är i sagor/sånger för att öppna upp fler sätt att göra människan på.

Vi blir till i sammanhang och barnen behöver få tillgång till många olika identiteter för att skapa sitt egna jag.

Motivering till val av mål och insatser

Vi valde att fokusera på barns eget identitetsskapande och samhörighet och gruppkänsla då vi ser att vi behöver stötta de könsskillnader som barnen skapar i leken samt utmana våra egna ”fördomar”. Vi arbetar för att inte uttrycka oss om barns kön som t.ex. ”kom nu alla tjejer eller killar”. Vi har också sett att vi behöver utmana barnen i att se alla, varandras kompetenser oavsett ålder. Att inte säga du kan inte för du är ”liten”

Detta har framgått i vårt kartlägningsarbete.

Ansvarig

Alla pedagoger och vuxna som befinner sig på förskolan ger barn dessa möjligheter.

Kartläggning

Under 2021/22 kommer vi på Mimers Källa kommer förändrat våra metoder för att genomföra kartläggningen. Att kartläggningen görs är personalens gemensamma ansvar. Rektor följer upp att detta blir gjort och att en analys görs för att se över främjande och förebyggande åtgärder är aktuella samt att det finns en plan med aktiva åtgärder som stämmer överens med analys. Detta framgår tydligt i förskolans pedagogiska årshjul som är ett av personalens och rektors gemensamma verktyg för att säkerställa planering genomförande och uppföljning av verksamhet görs systematiskt.

Syftet med kartläggningen är att ta reda på huruvida barnen känner sig trygga på sin förskola och att de vet vad de skall göra om de någon gång inte känner sig trygga.

Vi behöver fortsatt att finslipa på organisationen kring den och olika metoder att utföra den, anpassade efter alla åldrar.

Analys av kartläggning och observationer från inventering perioden ht 2021

De äldre barnen trivs och upplevs trygga överlag i våra pedagogiska miljö och gav positiv respons på de intervjuer vi genomfört. Några rum tex. legorummet, hade en ojämn fördelning vad gäller kön och ålder. För de yngre barnen är tillgängligheten och möjlighet till egna val begränsad. Fokus kommer därför denna termin ligga på att öka möjlighet till egna val, arbeta med barnens självständighet delaktighet och inflytande och tydliggöra vår pedagogiska miljö för alla barn på förskolan. Vi behöver även se över strukturer vid övergångar, ex. påklädning och toalettbesök så att det inte samlas för många barn på samma yta och då upplevs rörigt. Några barn lyfte även att de inte får vara ifred när de går på toaletten vilket de önskar. Rutiner för toalettbesök ses över, främst för de äldre barnen.

Praktiska åtgärder som vi följer upp i dec. 2021

Vi sänker från höga till låga bord, sortera och kategorisera den pedagogiska miljön samt att implementera begreppet hållbara relationer och arbetet med att synliggöra barnrätts arbetet i den pedagogiska miljön. Att alla barn har tillgänglighet och möjlighet att vistas i alla pedagogiska rum och lärmiljö.

En punkt som uppkom i flera av kartläggningar var rutinsituationer, där behöver vi se över strukturen vid övergångar såsom påklädning samt toalettbesök så att det inte samlas för många barn på samma yta och då upplevs rörigt. Några barn lyfte även att de inte får vara ifred när de går på toaletten vilket de önskar. Vi ser över rutinerna för detta.

Förankring av planen

Alla pedagoger läser planen. Vi diskuterar arbetet under våra mötesforum för att alla skall känna sig delaktiga i upprättandet av planen. Viktigt är också att förankra

likabehandlingsarbetet i de dagliga samtalen med varandra, barnen och vårdnadshavarna. Utvärdering av 2020 års likabehandlingsarbete har visat att kartläggnings arbetet inte varit tillräckligt samt att aktiva och förebyggande åtgärder behövt förtydligats.

Vi har fått med många av diskrimineringsgrunderna i vårt arbete men vi upplever att vi behöver förtydliga arbetet med aktiva åtgärder och det kommer vi fokusera på detta läsår.

Ansvariga

Samtliga anställda på förskolan Mimers Källa

Uppföljning sker i december 2021 Utvärdering sker i juni 2022.

RUTINER

Rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation vid förekomst av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

- Utgångspunkt är att den som uppger sig ha blivit kränkt alltid skall tas på allvar.
- Det första som måste ske när det blir känt att ett barn eller en elev utsätts för trakasserier eller kränkningar är att få det att upphöra.
- Åtgärder kan behöva vidtas på både lång och kort sikt.

Ur "Allmänna råd: För arbetet med att främja likabehandling"

Rutiner för en akut situation

Den vuxne som ser händelsen måste omedelbart ingripa. Det ska göras en skriftlig anmälan om händelsen är allvarlig. Meddela Rektor som gör en anmälan. Situationen tas upp på ett pedagogmöte. Alla måste veta hur vi ska bemöta barnen om situationen uppstår igen. Utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och omfatta både den eller de som kan ha eller har utövat kränkningen och den som blivit utsatt.

Utredningen bör söka och analysera orsakerna till den uppkomna situationen.

Om personalen misstänks för trakasserier eller annan kränkande behandling av ett barn eller en elev skall rektor ansvara för utredningen.

Ur "Allmänna råd: För arbetet med att främja likabehandling

Rutiner för utredning

Arbetslag diskuterar med rektorn och kommer överens om hur vi ska gå vidare. Det är viktigt att ta upp med barnen om trakasserier eller kränkningar förekommer. Rektorn ansvarar för utredningen. Om åtgärder behöver göras gör en åtgärdsplan. Åtgärderna bör som regel riktas till såväl den som blivit utsatt som till den som utfört kränkningen.

Åtgärderna ska inte enbart avhjälpa akuta situationer utan bör också syfta till att finna mer långsiktiga lösningar.

Ur "Allmänna råd: För arbetet med att främja likabehandling"

Rutiner för åtgärder

De åtgärder som vidtas måste leda till att kränkningarna upphör. För att förvissa sig om detta måste åtgärderna kontinuerligt följas upp och utvärderas.

Ur "Allmänna råd: För arbetet med att främja likabehandling"

Rutiner för uppföljning

Det är av stor vikt att följa upp händelserna och att göra observationer så att personalen blir medveten om hur barngruppen fungerar. Det är också viktigt att personalen samtalar om hur de reagerar, så att olika värderingar kommer fram. Om en Åtgärdsplan tagit fram ska den följas upp med dokumenterad uppföljning.

Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Den är också en rättssäkerhetsfråga eftersom den ger berörda barn, elever och vårdnadshavare insyn.

Ur ”Allmänna råd: För arbetet med att främja likabehandling”

Uppdatering av skolverkets allmänna råd pågår och beräknas med att bli klara VT 2022, vi uppdaterar då även denna plan enligt de reviderade allmänna råden från skolverkets publikation.

Uppdaterad 2021-10-06